

CBSE X	MT EDUCARE LTD. SUBJECT : SANSKRIT QUEST- I (Semi Prelim - I) PORTION : Ch. 1-5, सन्धि, प्रत्यय, अव्यय, संख्या MODEL ANSWER PAPER	Marks : 80 Time : 3 hrs.
Date :		

खण्ड: 'क' अपठित अवबोधनम् (Unseen Reading Comprehension)	
A.1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।	2
I] एकपदेन उत्तरत ।	
(i) आङ्ग्लीयानाम्	
(ii) सभ्यान् ।	
II] पूर्णवाक्येन उत्तरत ।	4
(i) आश्चर्यचकितः न्यायाधीशः पण्डितान् अवदत् - 'एषा भाषा भारतस्य भाषा कथं भवितुं शक्नोति ? एषा तु ग्रीक लैटिन भाषयोः मिश्रणं कृत्वा भवद्भिः कापि भाषा निर्मिता ।'	
(ii) यदा सः संस्कृतस्य अपारसाहित्यम् अपश्यत् तदा विश्वस्तः जातः यत् अखिलविश्वस्य मूलज्ञानं तु भारतवर्षस्य संस्कृत-ग्रन्थेषु वर्तते ।	
III] प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं निर्देशानुसारं चित्वा लिखत ।	4
(i) विश्वस्य ।	
(ii) सम्पूर्णं ।	
(iii) न्यायाधीशाय ।	
(iv) नायाधीशः ।	

	<p style="text-align: center;">खण्ड: 'ख' रचनात्मकं कार्यम्</p> <p>A.2. भवान् नीरजः । भवतः ग्रामे स्वास्थ्यकेन्द्रस्योद्घाटनं भवति । भवतः मनसः आहादस्य वर्णनं कुर्वत् भवान् मित्रं सुनन्दं प्रति पत्रं लिखति । तस्मिन् पत्रे मञ्जूषायाः रिक्तस्थानानि पूरयन् पत्रं पूर्णं कृत्वा पुनः लिखतु ।</p> <p style="text-align: right;">गुरुग्रामः पाटलिपुत्रम् । दिनाङ्कः-१३/०७/२०१६</p> <p>(i) प्रियमित्र i) सुनन्द !, सस्नेहं ii) नमः । भवतः पत्रं प्राप्तम् । समाचाराः अवगताः । हर्षस्य विषयोऽयं यद् अस्माकं iii) ग्रामे मण्डलाधिकारिभिः स्वास्थ्यकेन्द्रस्योद्घाटनं iv) पञ्चविंशत्यां तारिकायां भविष्यति । सर्वे v) ग्रामिणाः समाचारम् एतं ज्ञात्वा vi) प्रसन्नाः सञ्जाताः । अनेन स्वास्थ्यकेन्द्रेण vii) आर्तवानां रोगाणाम् उपचारो ग्रामे एव भविष्यति । ग्रामिणाः अधुना उपनगरं viii) चिकित्सायै न गमिष्यन्ति । एतेन न केवलं ग्रामिणानां धनस्य ix) अपव्ययो न भविष्यति परं तेषां समयस्य, नाशोऽपि न भविष्यति । क्षणेन रोगेषु नष्टेषु ग्रामे x) वातावरणं सुखदं भविष्यति । भावं जनानां द्रष्टुं भवान् अवश्यं मम ग्रामम् आगच्छतु मातृचरणयोः प्रणामाः, स्निग्धायै च शुभाशिषः ।</p> <p style="text-align: right;">भवतां सुहृत् नीरजः ।</p>	5
A.3.	<p>अधः प्रदत्तं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दानां सहायतया पञ्च वाक्यानि संस्कृतेन लिखत ।</p> <p>(i) इदं शाक-आपणस्य दृश्यम् अस्ति । (ii) शाक-आपणे जनाः शाकं फलानि च क्रेतुम् आगच्छन्ति । (iii) अत्र विक्रेतारः नगरात् शाकं फलानि च आनयन्ति । (iv) जनाः एतेषां वस्तूनां मूल्यं पृच्छन्ति । (v) आपणे गृञ्जनम्, वृन्ताकम्, करण्डकम्, कारवेल्लं चापि सन्ति ।</p>	10

खण्ड: 'ग' (SECTION C) अनुप्रयुक्त व्याकरणम् (Applied Grammar)		
A.4. अधोलिखितवाक्येषु स्थूलाक्षरपदानां समुचितं सन्धिं विच्छेदं वा कुरुत । (i) सामवेदः + अस्मि । (ii) रिपुम् + जयति । (iii) यथा + उचितम् । (iv) च + एव ।	4	
A.5. अधोलिखितवाक्येषु स्थूलाक्षरपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । (i) वृक्षस्य मूले । (ii) न कार्यम् । (iii) विद्यायै आलयम् । (iv) कषायः वर्णः ।	4	
A.6. अधोलिखितवाक्येषु स्थूलाक्षरपदानां प्रकृति-प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा समुचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । (i) स्थापयितव्यानि । (ii) रोपणीयाः । (iii) शक्तिमन्तः । (iv) नैतिकम् ।	4	
A.7. मञ्जूषायाः उचितम् अव्ययपदं चित्वा वाक्येषु रिक्तस्थानानि पूरयत । (i) ह्यः अस्माकं विद्यालये एका गोष्ठी अभवत् । (ii) तत्र महानगरेषु वर्धमानं प्रदूषणं प्रति चर्चा कृता । (iii) गोष्ठ्यां वक्तॄणां परस्परं विचाराणां सारः आसीत् । (iv) गृहात् बहिः अवकरः न क्षेपणीयः ।	4	
A.8. अधोलिखिते संवादे वाच्यानुसारं रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत । राकेशः - प्रातःकाले भवान् किं करोति ? राजेशः - मया पाठः स्मर्यते । राकेशः - किं भवान् प्राप्तः भ्रमणाय न गच्छति ? राजेशः - अहम् अस्वथः, अतः न ।	3	

	<p>राकेशः - किं भवान् नित्यं व्यायामम् अपि करोति ? राजेशः - आम् ! मया नित्यं व्यायामः क्रियते ।</p>	
A.9.	<p>अङ्कानां स्थाने संस्कृतपदैः समयं लिखत । (i) सा प्रातः सपादषड् वादने उत्थाय उपवनं भ्रमणाय गच्छति । (ii) तत्पश्चात् सा पादोन अष्ट वादने पाठयितुं विद्यालयं गच्छति ।</p>	2
A.10.	<p>अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति । अशुद्ध-पदं संशोध्य लिखत । (i) आवां विद्यालये गच्छावः । (ii) सा अध्ययने संलग्ना अस्ति । (iii) श्वः रामः विद्यालयं गमिष्यति । (iv) त्वं सर्वाणि पुस्तकानि आदाय आगच्छ ।</p>	4
	<p style="text-align: center;">खण्डः 'घ' पठित-अवबोधनम् (seen Reading Comprehension)</p>	
A.11.	<p>अधोलिखितं गद्यांशं, पद्यांशं, नाट्यांशं च पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत ।</p>	2
	<p>अ) गद्यांशः । I] एकपदेन उत्तरत । (i) बाल्यात् । (ii) राज्ञः ।</p>	
	<p>II] पूर्णवाक्येन उत्तरत । अन्न-पान-वसन-रजत-सुवर्णादिकानि अभीष्टानि वस्तूनि प्रायः जनाः सन्तुष्टः अभवत् ।</p>	2
	<p>III] निर्देशानुसारम् उत्तरत । (i) धान्यसमृद्धाः । (ii) बभूव ।</p>	2
	<p>आ) पद्यांशः । I] एकपदेन उत्तरत । (i) विवेकी । (ii) मूढता ।</p>	2

<p>II] पूर्णवाक्येन उत्तरत । (i) पाठतः अपि अनभ्यासः जाड्यम् उच्यते । (ii) जीवनम् अनवद्यं भवेत् ।</p>	<p>III] निर्देशानुसारं शुद्धम् उत्तरं प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । (i) जागर्ति । (ii) अनवद्यम् ।</p> <p>इ] नाट्यांशः । I] एकपदेन उत्तरत । (i) मेषेण । (ii) राजभवनम् ।</p> <p>II] पूर्णवाक्येन उत्तरत । वानरयूथपतिः सगद्गदम् उक्तवान् - रसनास्वादलुब्धाः यूयम् अस्य सुखस्य कुपरिणामं न जानीथ । अहं तु वनं गच्छामि ।</p> <p>III] निर्देशानुसारं शुद्धम् उत्तरं प्रदत्तविकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । (i) कपिः । (ii) यूयम् ।</p> <p>A.12. वाक्येषु स्थूलाक्षरपदानां स्थाने विकल्पेभ्यः उचितं प्रश्नवाचकपदं प्रयुज्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत । (i) केषाम् । (ii) कानि । (iii) किम् । (iv) केष्यः ।</p> <p>A.13. निम्नलिखितश्लोकस्य अन्वये रिक्तस्थानानि पूरयित्वा पुनः लिखत । अन्वयः : न शीतलसलिलं न चन्दनरसः न शीतला छाया पुरुषं तथा प्रह्लादयति यथा मधुरभाषिणी वाणी ।</p> <p>A.14. वाक्येषु स्थूलाक्षरपदानां स्थाने विकल्पेभ्यः उचितं पदं चिनुत । (i) अस्ति । (ii) पाकशालाम् । (iii) बहुमूत्यम् । (iv) तिरस्कारः ।</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>4</p>
---	--	---

